

Studielederrapport for Socialvidenskab 2012

1) Introduktion

Dette års studielederrapport for Socialvidenskab på Institut for Samfund og Globalisering (ISG) har tre fokuspunkter. For det første opsamler rapporten de første erfaringer med implementeringen af RUC's centrale evalueringsredskab. For det andet diskuteres tilbagemeldinger fra aftagerpanelet, censorer og andre. Og for det tredje skitseres de handlingsperspektiver for udviklingen af uddannelsen de to foregående punkter har givet anledning til.

Studielederrapporten forholder sig således alene til anvendelsen af RUC's centrale evalueringsredskab og opsamlinger af viden og holdninger til vores Socialvidenskab og til hvorledes denne uddannelse fremadrettet kan forbedres samt, håndtere resultaterne af disse processer. Rapporten forholder sig således ikke til en række øvrige forhold der kan danne grundlaget for fremadrettede initiativer, justeringer og reformer af uddannelsen (fx samfundsmæssige – herunder politiske og økonomiske – studentermæssige og personalemæssige krav og forventninger). Man kan sige, at hvor i sidste års studielederrapport beskæftigede sig med studenteroptag og –afgang samt udefra komne omstændigheder, er fokus i år 'interne' faktorer, og rapporten gennemgår, hvordan vi opsamler vurderinger af Socialvidenskab, og hvordan uddannelsen på denne baggrund kan udvikles.

2) Standardiseret evaluering af undervisning og vejledning

Socialvidenskab har efter nogle års pause i det forgangne år genoptaget brugen af standardiserede evalueringer af undervisningen og vejledningen, på både bachelor- og kandidatniveau. Det er sket ved at implementere RUC's centrale evalueringsredskab – der er en slutevaluering af kurserne, som gennemføres som en webbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt de studerende (survey-xact evalueringen). Der er endvidere foretaget evaluering af projektvejledningen og gruppedannelsesprocessen. Disse er ligeledes foretaget i survey-xact regi dog er gruppedannelsesprocessen også kvalitativt evalueret.

Til trods for at de fleste undervisere ved Socialvidenskab gennemfører skriftlige eller mundtlige evalueringer af egne kurser, i reglen ved kursets afslutning, har en fælles, standardiseret evaluering af kurserne været efterspurgt af både undervisere og studerende igennem flere år. Det er derfor glædeligt, at der nu er udviklet og implementeret et fælles evalueringsredskab. Det er endvidere også en styrke at, at evalueringen inddrager gruppedannelsesprocessen og projektvejningen, hvor uddannelsens kollektive, viden har været sparsom og relativt usystematisk.

Evalueringsredskabet

I skrivende stund har studielederne på ISG alene adgang til svarene fra den første runde af evalueringer, der relaterer sig til undervisningen efteråret 2011. Umiddelbart er vurderingen set med studielederøjne, at der indholdsmæssigt er tale om et relevant redskab, omend der også er nogle problemer. Særligt fire forhold skal trækkes frem:

- Det er ikke i redskabets nuværende udformning muligt at se, hvor mange studerende, der faktisk deltog i et givet kursus og derfor er det ikke muligt at beregne en faktisk svarprocent. De svarprocenter, der angives i talmaterialet, er udregnet i fht. antallet af besvarelser og ikke af antallet af studerende på et kursus. Denne 'børnesygdom' bør snarest udbedres og ISG-sekretariatet er ved at undersøge, hvad vi kan gøre lokalt.

- Skemaet er ganske omfattende og fornemmelsen er at de relativt lave svarprocenter der kan estimeres, kan hænge sammen med antallet af spørgsmål. Det bør derfor overvejes om detaljerigdommen står i vejen for en højere svarprocent.

- Mulighederne for efterbehandling af data er begrænset f.eks. via krydstabuleringer. Det kunne være særdeles interessant, hvis materialet gav mulighed for at vurdere evalueringerne i lyset af en række baggrundsvARIABLE som fx studiemæssig baggrund (sambas, humbas ...), studieaktivitet, alder, etc. På baggrund af samkøring med disse data via de studerendes studienummer.

- Mulighederne for samkøring af resultater er begrænsede. Det kunne fx være interessant at samkøre resultater for forelæsningskurser, projekt- og afløsningsseminarer, og redskabsfag for sig.

Tilbagemeldingerne fra de kursusansvarlige lader forstå, at evalueringen overordnet set er et rimeligt værktøj og at resultaterne er anvendelige som afsæt for en refleksion vedrørende ændringer, justeringer og forbedringer. Særligt fremhæves de frie kommentarfeltet som anvendelige og som tilvejebringende relevant information og feedback. RUC's centrale evalueringsredskab imidlertid ikke på nuværende tidspunkt erstattet undervisernes egne evalueringer, men fungerer godt i samspil med disse.

Brugen af redskabet

Resultatet af evalueringerne sendes fra sekretariatet til studielederen. Hvad angår kursusevalueringerne videregiver studielederen dem efter gennemsyn til de enkelte kursusansvarlige. I den forbindelse kommenteres forhold omkring kursusindhold, undervisningsform, pensum etc., som evalueringen bringer op direkte med den kursusansvarlige. En mere overordnet fremlæggelse og diskussion af evalueringerne sker desuden på et samlet underviser-møde, hvor også evalueringerne fra gruppedannelsesprocessen og projektvejledningen ligeledes kommenteres.

I relation til studievejlederens mere strategiske anvendelse af det centrale evalueringsredskab er det problematisk, at resultaterne først gøres tilgængelige, efter eventuelle syge- og reeksaminer. Evalueringsresultaterne for forårssemesteret 2012 er således stadig ikke tilgængelige nu i september 2012 og eventuelle handlinger, som evalueringerne måtte give anledning til, kan således tidligst implementeres i forårssemesteret 2013. Det bør således overvejes om fordelene ved at få de relativt få studerende, der er til syge- og reeksamen med i evalueringen, står i fornuftig relation til den forsinkelse, som dette giver anledning til.

Studienævnet nedsatte ved mødet i august (2012) et udvalg, der skal se på mulighederne for at forbedre redskabet samt det fremtidige anvendelse (se pkt. 6 nedenfor).

Resultatet af evalueringen af forvaltningskurserne e2011

Evalueringerne omfatter gruppedannelsesprocesserne og projektvejledning på både kandidat- og bachelorniveau, de obligatoriske kurser på bachelormodulet, samtlige udbudte projekt- og afløsningsseminarer, værkstedseminarer og de udbudte redskabsfag samt metodefag, som underviserne fra Socialvidenskab stod for i e2011 (flere kurser blev udbudt, men underviserne var tilknyttet andre fag og kursusevalueringerne er derfor tilgået disse fag).

De studerende udtrykker overvejende tilfredshed med undervisningen i e2011. Den gennemgående tilfredshed gælder både kursernes faglige niveau, undervisningens organisering, den anvendte litteratur, undervisningsformen og underviserens præstationer.

Det betyder ikke, at der ikke er kritiske kommentarer og kurser, der samlet set vurderes bedre end andre. Hvad angår kurser, der fik kritiske vurderinger og kommentarer, er dette blevet diskuteret mellem studielederen og den kursusansvarlige direkte, jf. ovenfor.

Hvad angår de mere kritiske kommentarer, giver særligt to anledning til overvejelser. Mest bemærkelsesværdig er, at undervisningens fysiske rammer får dårlige skudsmål flere evalueringssæt. Det nævnes dog flere steder, at de fysiske rammer blev bedre i løbet af kursusforløbet, efterhånden som det blev muligt at finde og flytte i mere egnede lokaler. Det ændrer dog ikke ved, at lokalesituationen er kritisk. Det andet forhold, der giver anledning til overvejelser, drejer sig om kommentarer, der sigter på, at samspillet og koordineringen mellem forskellige undervisere på et kursus ikke er god eller tydelig nok. Under punkt 6 gennemgås hvilke handlinger de kritiske evalueringer på disse to punkter har givet anledning til.

Resultatet af evalueringen af gruppedannelsesprocessen og projektvejledningen

Hvad angår evalueringen af gruppedannelsesprocesserne og projektvejledningen har kritiske kommentarer særligt omkring gruppedannelsen givet anledning til selvransagelse og ændrede procedurer på bachelordelen (se nedenfor pkt. 6). Kritikken på kandidatniveauet retter sig særligt imod, at gruppedannelsesprocessen foregår decentralt på kurserne og set i dét lys er pilotforsøget på bachelordelen særdeles interessant at følge. De studerende på kandidatniveau har endvidere annonceret, at de i e2012 vil organisere deres egen gruppedannelsesproces på tværs af kurserne. Erfaringerne herfra vil også indgå i en eventuel gentænkning af gruppedannelsesprocessen på kandidatdelen.

3) Dialog & tilbagemeldinger udefra

Socialvidenskab har til stadighed en dialog kørende med aftagerpanelet, censorer og dimittender omkring indholdet og kvaliteten af vores uddannelser. Af tiltag på tegnebrættet er en systematiseret dialog med praktikværter (se nedenfor)

Aftagerpanelet

De seneste meldinger fra aftagerpanelet har overvejende været positive tilkendegivelser omkring vores dimittenders generelle metodiske og analytiske kompetencer. Særligt repræsentanter fra de kommunale arbejdsgivere har tilkendegivet, at vores studerende kommer ud med brugbar viden.

Der er dog også kritiske kommentarer fra aftagerpanelet. Fra de internationale organisationer lyder der således kritik af dimittendernes sproglige færdigheder, især hvad gælder andre sprog end engelsk, samt deres kulturforståelse. Kritikken er ikke møntet på dimittender fra RUC specifikt, men generelt på dimittender fra alle universiteter.

Censorkorpset

Tilbagemeldingerne fra censorkorpset sker i form af en blanket, som censorerne bedes udfylde efter hver eksamen. Erfaringen er, at meget få censorer (ofte slet ingen) har kommentarer ud over, at eksaminationen er forløbet tilfredsstillende.

Mere uformelt har censorer haft kommentarer af forskellig art. Særligt praktiker-censorer giver i blandt udtryk for, at de studerende har for lidt føling med den praktiske virkelighed. Flere af vores kurser på kandidatniveau har tidligere haft indlagt studiebesøg fx i en region, en kommune eller ved en relevant institution/organisation, hvilket almindeligvis er blevet meget godt modtaget af de studerende. Disse besøg er dog blevet færre i takt med, at vi (som følge af spareøvelser) har fået begrænset antallet af kursusgange fra 12 til 9.

Endvidere har censorformanden og studielederen jævnlig kontakt både til møder og telefonisk. De seneste kontakter har bl.a. omhandlet plagiat-bekæmpelse og spredning af brugen af censorer.

Dimittender

Der bliver ikke på systematisk vis indhentet viden fra dimittender omkring værdien af deres uddannelse. Der har i flere omgange været talt om at lave en større spørgeskemaundersøgelse, men tankerne er faldet på resourcespørgsmålet.

I mindre målestok har vi kontakt til dimittender, fx i forbindelse med et specialeseminar (seminar for kommende specialeskrivere), hvor dimittender fortæller om deres arbejds erfaringer.

4) Forskningsbaseret af uddannelsen

Socialvidenskab bruger relativt set kun få D-vip'ere. Pga. kapacitetsproblemer bruges D-vip'ere dog rutinemæssigt til undervisning på forskellige kurser. I relation til anvendelse af D-vip ved grundkurser kan det siges, at disse ikke som sådan har til formål at undervise de studerende i den nyeste forskning på området, men derimod at tilvejebringe et grundlæggende videns niveau blandt de studerende. D-vip'ere bruges endvidere i redskabsfag og metodefag, hvor formålet er, at de studerende får en specifik og praktisk kompetence, fx omkring anvendelse af specifikke metoder, projektstyring og lignende, snarere end en indføring i de nyeste teorier på områderne. Og endelig bruges D-vip'ere i mindre omfang som vejledere, når og hvis der opstår kapacitetsproblemer eller i det omfang disse har særlige og relevante kompetencer for den givende projektgruppe.

Uddannelsen i Socialvidenskab er i øvrigt i meget høj grad forskningsbaseret. Et blik på kursuslitteraturen på de afløsningsseminarer der blev udbudt f2012 viser, at i disse kurser brugte underviserne i vidt omfang egne bøger som grundbøger og i tillæg hertil egne forskningsartikler og bog bidrag (alle af nyere dato).

5) Samlet vurdering af fagets aktuelle situation

Som sagt har fokus i denne rapport været på procedurer for intern evaluering og opsamling af eksterne kommentarer til Forvaltningsuddannelserne. Fagets aktuelle situation i forhold til studenteroptag, konjunktursituationen og konkurrence på uddannelsesmarkedet er således – i modsætning til sidste år – ikke blevet vurderet, ligesom andre temaer (fx reformen af bacheloruddannelsen eller arbejdet med udvikling af nye uddannelser) heller ikke er blevet inddraget.

Sammenfattende omkring procedurer for evaluering af uddannelserne kan det konkluderes, at det er positivt, at der nu er implementeret et fælles, standardiseret system. Redskabet – i særdeleshed det, at der er et redskab – er blevet fint modtaget blandt VIP-ere, hvilket er et godt udgangspunkt for, at evalueringerne kan og vil blive anvendt til justeringer og ændringer af kurser og undervisningsmetoder. Der forestår imidlertid stadig et arbejde med at justere selve evalueringsredskabet og de data, det kan producere.

I forhold til opsamling af behov, meninger og kommentarer fra aftagerpanelet og censorkorpset har procedurerne været på plads i en årrække og fungerer overordnet set tilfredsstillende. Et tilbagevendende ønske om en større kortlægning af vores dimittenders karriereforløb, kompetencebehov mv. forbliver et ressourcespørgsmål.

6) Socialvidenskab på ISG fremadrettet

Det understreges her, at dette afsnit alene beskriver de fremadrettede initiativer, der tages på baggrund af erfaringerne med brugen af standardiserede evalueringer og andre opsamlings af viden om og holdninger til Socialvidenskab. Der er altså ikke tale om en beskrivelse af fremadrettede initiativer for uddannelsen i mere bred forstand.

Initiativer til forbedring af uddannelserne affødt af den standardiserede evaluering

Som anført ovenfor giver evalueringen anledning til overordnede overvejelser særligt omkring de fysiske lokaleforhold, om sammenhængen mellem forskellige underviseres undervisning i løbet af et kursus, samt om gruppedannelsesprocessen.

Lokalekapaciteten og fysiske undervisningsfaciliteter

Kritikken af dårlige fysiske undervisningsfaciliteter er umiddelbart et strukturelt forhold, vi ikke lokalt kan ændre på. Dog kunne man anføre at relativt simple tiltag som opsætningen af flere stikkontakter til de studerendes bærbare computere mv. ville blive positivt modtaget blandt de studerende. I forhold til udnyttelsen af lokalekapaciteten kan vi fra Socialvidenskab side alene henstille til, at sekretariatet tager hensyn til holdstørrelserne, når undervisningslokalerne fordeles,

og at der i den forbindelse sker en tæt koordinering mellem studieretningerne på ISG (Global studies, Internationale studier, Socialvidenskab og Forvaltningsuddannelserne). En sådan koordinering ville forhåbentlig kunne tage toppen af problemet. Et andet – og givetvis ikke videre populært træk – vil være at sprede undervisningstiden ud over flere af dagens timer, dvs. starte tidligere (fx kl. 8:15) og slutte senere (fx kl. 17:00). Socialvidenskab har i flere semestre spredt undervisningstiden således, at flere kurser starter kl. 8.15 og andre slutter kl. 17.00.

Sammenhængen i kursusforløbet

Kun ganske få af vores kurser ved Socialvidenskab gennemføres med kun én underviser. At trække på flere undervisere har potentielt nogle oplagte fordele, fx kollegial sparring mht. kursusindhold og undervisningsform, muligheden for at undervise netop inden for sin spidskompetence; og muligheden for at lade mere uerfarne undervisere opnå undervisningserfaring (herunder erfaring med kursusplanlægning, eksamensafholdelse mv.) uden at være kursusansvarlig. Men brugen af mange undervisere må ikke ske på bekostning af den røde tråd, som gerne skulle binde kurset sammen.

Ud over opfordringer til undervisningsgrupperne om at sikre den løbende koordinering, vil introduktionen af Moodle være en hjælp i denne retning. Moodle er fra dette semester blevet oprettet som standard for alle kurser og Studienævnet for Socialvidenskab har indstillet, at alle undervisere (der ikke tidligere har brugt Moodle) deltager i introduktionskurserne, der udbydes. Ved fornuftig brug kan det med Moodle blive mere klart, hvad hver enkelt underviser har (haft) på programmet og dermed lette koordineringen og samspillet mellem forskellige underviseres undervisning. Hvis problemet påpeges i fremtidige evalueringer, bør det give anledning til en diskussion af, hvorvidt der bør opstilles kriterier for – evt. grænser for – hvor mange undervisere, der kan undervise på et kursus.

Forbedret gruppedannelsesproces for bachelorer

På baggrund af kritikken af gruppedannelsesprocesserne såvel som på baggrund af fornemmelse af at flere og flere studerende vælger at skrive projekter selv, har der over en periode været gjort en ekstra indsats i forbindelse med gruppedannelsesprocessen. Målet er, at de studerende føler sig bedre 'taget i hånden' og deraf dels finder sammen i mere velfungerende grupper og dels faktisk vælger at skrive i grupper frem for at skrive alene.

Konkret har dette forsøg udmøntet sig i forbindelse med at forbedre gruppedannelsen på bachelordelen på Socialvidenskab og i e2011, f2012 og e2012 er der blevet støttet op omkring de studerendes gruppedannelsesproces. En phd-studerende har faciliteret gruppedannelsen i samarbejde med en styregruppe bestående af studerende. Gruppedannelse starter om eftermiddagen efter endt introforløb. Selve processen har været 2 eftermiddage, med mulighed for ekstra tid, til dem der har haft brug for det på en 3. dag.

Det er blevet prioriteret, at de studerende selv har taget ejerskab over processen. Dette er blevet varetaget via nedsættelsen af en styregruppe. Medlemmerne af styregruppen har selv meldt sig. Det har været op til den nedsatte styregruppe at melde ud, i hvor høj grad der har været brug for den

phd-studerende på dag 2 og eventuelt på dag 3 af gruppedannelsen. Det har været forskelligt fra gang til gang, om der har været brug for bistand flere dage.

Den phd-studerende og studiesekretæren har været i løbende dialog under selve gruppedannelsesforløbet, så eventuelle administrative spørgsmål hurtigt kunne blive afklaret.

Der er foretaget en evaluering af forløbet efter hver gruppedannelsesproces. Evalueringen er forestået mellem studieleder, studiesekretær og den phd-studerende.

Det har, de tre semestre tiltaget ind til videre har kørt, været denne samme phd-studerende, der har stået for gruppedannelsesforløbet. Det har sikret en kontinuitet og en mulighed for samlet evaluering.

Alt efter styregruppens ønske har den faciliterende phd-studerende været til stede enten 1 eller 2 dage. For at styrke gruppedannelsesforløbet vil det anbefales, at den phd-studerende er med begge dage. Alt efter styregruppens succes kan den phd-studerende være mere eller mindre deltagende på 2. dagen. Desuden kan det overvejes, om hvorvidt der er brug for yderligere faglig sparring i løbet af gruppedannelsen. Det faciliterende hold kan eventuelt udvides med flere phd-studerende eller en adjunkt. Det anbefales, at man følger forsøget med ny gruppedannelsesstruktur for bachelor på Socialvidenskab nøje.

Som udgangspunkt er de studerende, der kommer fra basisuddannelserne godt rustet til et gruppedannelsesforløb. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der på SV-B1 og SV-B2 også er indslusere. Der kan med fordel blive taget endnu bedre hånd om disse i gruppedannelsesforløbet. Det kan fx ske ved, at man holder en kort introduktion til gruppedannelsesforløbet særskilt for dem.

For at forløbet skal gå så godt som muligt, må det prioriteres at den faciliterende phd-studerende kender til strukturer og regler på Roskilde Universitet generelt og på Socialvidenskab i særdeleshed.

Initiativer for at forbedre evalueringsprocesserne

En arbejdsgruppe bestående af fuldmægtig Allette Bundgaard, studiesekretær Susanne Frandsen, studieleder for EU-studies Karl Löfgren og studieleder ved Forvaltningsuddannelserne Bodil Damsgaard blev nedsat ved sidste studienævnsmøde. Gruppen skal diskutere måder at forbedre evalueringsprocesserne på. Der er på nuværende tidspunkt i hvert fald tre arbejdsopgaver/områder at overveje:

- Forbedring af standardevalueringsredskabet (kan vi stille smartere – og færre – spørgsmål og samtidig trække på stamdata fra studie kontoret?)
- (Hvordan) kan vi hente mere brugbar viden ud af redskabet?
- Udarbejdelse af evalueringsredskab til praktikværter

De første to punkter handler om det standardiserede evalueringsredskab og arbejdsgruppen vil se på nogle af de kritikpunkter, der blev rejst ovenstående.

Tanken om at udarbejde et evalueringsredskab rettet mod praktikværter kommer af at et stadigt stigende antal af de studerende på forvaltningsuddannelserne tager et praktikophold både her i landet og i udlandet. Det er oplagt at indhente kommentarer fra praktikværterne (defacto aftagere) mht. vores studerendes teoretiske, analytiske og praktiske kompetencer. Samtidig er oplevelsen i dag, at der kun er meget sporadisk kommunikation mellem praktikværterne og ISG/Socialvidenskab. Et evalueringsredskab ville skabe en kanal for denne kontakt.

På sigt ville det være interessant at udvikle et selvevaluerings-/reflektionsredskab til undervisere. Der er her et bemærkelsesværdigt hul i vidensopsamlingen, idet undervisere som de eneste interessenter ikke rutinemæssigt evaluerer og reflekterer over egne kurser. Der foregår dog en form løbende evaluering af Socialvidenskabs samlede undervisningsudbud ved undervisergruppens mandagsmøder, men disse møder beskæftiger sig ikke systematisk med undervisning på kursusniveau. Omend den umiddelbare vurdering er, at et sådan redskab ville møde modstand i VIP-gruppen, synes der at være en stadig større erkendelse af, at evalueringer er kommet for at blive, og at visse af dem faktisk kan bruges til noget ganske fornuftigt.

1. november 2012

Shahamak Rezaei

Studieleder ved Socialvidenskab